

НУ “Львівська політехніка”

**ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАННЯ У ВНЗ**

доктор педагогічних наук, професор
СУШЕНЦЕВА Лілія Леонідівна

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВНЗ

Навчальні заняття

Виконання індивідуальних завдань

Самостійна робота студентів

Практична підготовка

Контрольні заходи

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Це зовнішня узгоджена діяльність суб'єктів навчального процесу, якій притаманні такі ознаки: визначеність у часі, періодичність, постійність складу учасників, єдність дидактичної мети.

ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Лекція

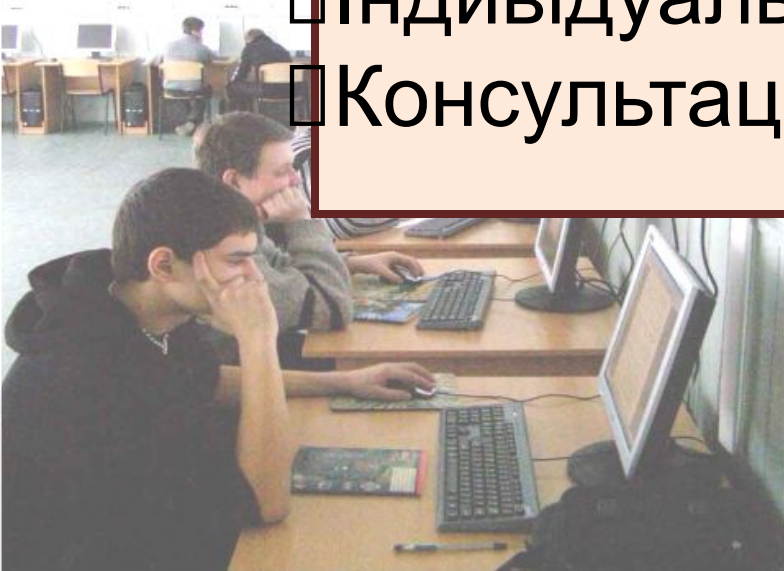
Практичне заняття

Семінарське заняття

Лабораторне заняття

▣ Індивідуальне заняття

▣ Консультація

ЛЕКЦІЯ

це логічне, послідовне викладання змісту навчального матеріалу, яке характеризується судженнями, висновками, підсумком.

Вона охоплює основний теоретичний матеріал однієї або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою програмою.

ТИПИ ЛЕКЦІЙ

- ▣ вступна лекція
- ▣ установочна лекція
- ▣ традиційна (поточна) лекція
- ▣ проблемна лекція
- ▣ лекція-бесіда (діалог з аудиторією)
- ▣ лекція-дискусія
- ▣ тематична лекція з елементами евристичної бесіди
- ▣ лекція прес-конференція
- ▣ лекція-консультація
- ▣ оглядова лекція
- ▣ заключна лекція...

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Тема:

Мета: *освітня -*

виховна -

розвиваюча –

Вид заняття:

Тип:

Наочність:

Міжпредметні зв'язки:

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Хід лекції:

I. Організаційний момент

II. Вступ

Актуалізація опорних знань студентів;

Мотивація пізнавальної діяльності студентів;

Повідомлення теми лекції:

План

1.

2.

Завдання на самостійну роботу:

Рекомендована література:

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

III. Основна частина

(послідовно розкривається зміст теми відповідно до плану)

IV. Висновки

V. Відповіді на питання студентів

(або ж, навпаки, поставити питання студентам)

ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ЛЕКЦІЇ

- формулювання теми;
- визначення основної ідеї (цільова установка лекції);
- складання плану лекції;
- знайомство з бібліографією та вивчення наукової і методичної літератури;
- відбір фактичного матеріалу;
- формулювання часткових і загальних висновків;
- підбір наочного матеріалу;
- складання конспекту лекції;
- режисура лекції.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

– вид навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

ТИПИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

- семінар з використанням евристичної бесіди:
- семінар-диспут:
- семінар з виступами студентів:
- міждисциплінарний семінар:
- комбіноване семінарське заняття:
- семінар-практикум

СТРУКТУРА СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Тема:

Мета: *освітня -*

виховна -

розвиваюча –

Вид заняття:

Тип:

Наочність:

Міжпредметні зв'язки:

СТРУКТУРА СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Хід заняття:

I. Організаційний момент

II. Вступ

Актуалізація опорних знань студентів;

Мотивація пізнавальної діяльності
студентів;

Повідомлення теми семінару:

План

1.

2.

3.

СТРУКТУРА СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

III. Основна частина. Обговорення питань, винесених на семінар

(послідовно обговорюються відповідно до плану)

IV. Підведення підсумків семінару

(викладач робить спільно із студентами загальні висновки, аналізує виступи студентів, оцінює їх)

V. Повідомлення теми наступного семінару, плану, рекомендованої літератури

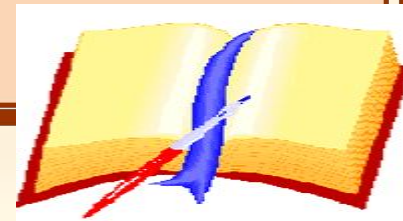
Практичне заняття

Типи практичних занять

Вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань.

- *заняття набуття нових знань;*
- *заняття закріплення і застосування знань;*
- *узагальнюючі заняття;*
- *контрольно-перевіркові заняття (заняття перевірки знань, умінь та навичок);*
- *комбіновані заняття*

СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Тема:

Мета: *освітня -*

виховна -

розвиваюча –

Вид заняття:

Тип:

Наочність:

Обладнання:

Міжпредметні зв'язки:

СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Хід заняття.

I. Організаційний момент

II. Перевірка домашнього завдання

(перевірка раніше вивченого матеріалу)

Актуалізація опорних знань студентів

Мотивація пізнавальної діяльності

студентів

Повідомлення теми заняття:

Завдання (для студентів):

СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

III. Викладення нового матеріалу

IV. Закріплення нового матеріалу

**V. Самостійна робота студентів
(практична робота)**

Вступний інструктаж

Поточний інструктаж

Заключний інструктаж

VI. Підведення підсумків заняття

VII. Домашнє завдання

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ

Групова (фронтальна) – повинно бути однотипне обладнання в розрахунку на всю групу (підгрупу).

Бригадна (фронтальна) – використовується в тих випадках, коли немає можливості проводити заняття групою (фронтально). У цьому випадку група ділиться на ланки (2-4 особи). Кожна ланка в один і той же час виконує однакові види робіт на відповідних робочих місцях.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ

Бригадна форма – проводиться аналогічно до бригадної фронтальної, але при умові, коли кожна бригада виконує різні види робіт на відповідних робочих місцях.

Індивідуальна форма – кожен студент має індивідуальне практичне завдання.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ

– вид навчального заняття, на якому студент під керівництвом викладача особисто доводить натуральні або імітаційні експерименти чи досліді з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень конкретній галузі.

ТИПИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Типи лабораторних занять:

традиційне лабораторне заняття;
дослідне лабораторне заняття.

Лабораторне заняття включає: проведення поточного контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення й індивідуальний звіт з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

СТРУКТУРА ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ

Тема:

Мета: *освітня –*

виховна –

розвиваюча –

Вид заняття:

Тип заняття:

Наочність:

Обладнання:

Міжпредметні зв'язки:

Місце проведення:

Час проведення:

СТРУКТУРА ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ

Хід заняття:

I. Організаційний момент.

II. Вступний інструктаж

Перевірка вивченого матеріалу

Актуалізація опорних знань студентів

Мотивація пізнавальної діяльності студентів

Повідомлення теми заняття:

Завдання (для студентів)

Видача інструкційних карт

Пояснення ходу виконання лабораторної роботи

Повторення правил техніки безпеки

СТРУКТУРА ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ

III. Поточний інструктаж (самостійна робота студентів)

Викладач здійснює обходи робочих місць студентів і надає (в разі необхідності) допомогу студентам. Здійснює індивідуальний, груповий інструктаж.

IV. Заключний інструктаж

Здача звітів, виставлення оцінок

V. Підведення підсумків заняття

VI. Домашнє завдання

VII. Прибирання робочих місць

ОСОБЛИВОСТІ ТРАДИЦІЙНОГО ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ

мета роботи наперед точно

визначена;

обладнання, прилади, інструменти

наперед підібрані і в

підготовленому вигляді

запропоновані студентам;

методика та послідовність операції

наперед точно відпрацьовані і

зведені в інструкційну карту;

ОСОБЛИВОСТІ ТРАДИЦІЙНОГО ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ

підготовлені форми звітної документації;
характером роботи є операції, що підтверджують закони, які студенти раніше вивчали;
результат, який повинен бути одержаний у роботі, відомий студентам.

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДНОГО (ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО) ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ

визначена тема і мета роботи;
студенти самостійно під керівництвом викладача розробляють відповідні вимоги до виконання роботи;
прилади та інструменти, що зберігаються в лабораторії, видаються студентові на вимогу;

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДНОГО (ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО) ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ

методику і послідовність роботи, форми фіксації її результатів розробляє сам студент під керівництвом викладача на основі досвіду, одержаного при виконанні проведених раніше робіт;

характер роботи – дослідження явищ з метою знаходження невідомих студентові залежностей;

результат роботи студентові наперед невідомий.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАНЯТТЯ

організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять однієї чи декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках повний обсяг навчальних занять для одержання освітнього кваліфікаційного рівня

КОНСУЛЬТАЦІЯ

вид навчального заняття, на якому студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

ТИПИ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Групові – передбачають роботу в дидактичній системі “група”, “малі групи”.

Індивідуальні - передбачають роботу з окремими студентами.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВІДВІДАНОГО ЗАНЯТТЯ

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЛЕКЦІЇ

5.

- активізація пізнавальної діяльності студентів

6.

- ясність викладання матеріалу, чистота мови і дикція викладача

7.

- уміння викладача використовувати і представляти наочні матеріали

8.

- використання технічних засобів навчання

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЛЕКЦІЇ

1.

- відповідність теми лекції навчальній програмі дисципліни

2.

- професійний рівень лектора, ступінь вільного володіння лектором матеріалу, що викладається

3.

- науковий рівень лекції (зв'язок змісту навчального матеріалу з сучасними дослідженнями)

4.

- методологічний рівень лекції, логічність викладу змісту навчального матеріалу

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЛЕКЦІЇ

9.

- контакт лектора з аудиторією, оволодіння увагою студентів, активність студентів в ході лекції

10.

- контроль лектором відвідування і дисципліни студентів.

**ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!**